

**SPRAWOZDANIE Z PRAC ZESPOŁU
INTERDYSCYPLINARNEGO
DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
W ROKU 2016**

**Opracowanie:
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie
Cieszyn, maj 2017 r.**

I. Powołanie i podstawy prawne

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – został powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta Cieszyna z dnia 29 czerwca 2011 r. (Zarządzenie Nr 447/III/2011).

Zespół działał na podstawie:

1. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 1390)
2. Rozporządzenia Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. nr 209, poz. 1245)
3. Uchwały Rady Miejskiej Cieszyna Nr VII/54/11 z dnia 14 kwietnia 2011 r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
4. Uchwały Rady Miejskiej Cieszyna Nr XLII/443/14, z dnia 24 kwietnia 2014 r., w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Cieszynie na lata 2014-2016.

Skład Zespołu Interdyscyplinarnego (zmiany w 2016 roku):

1. W okresie sprawozdawczym Burmistrz Miasta podpisał porozumienie ze Strażą Miejską w Cieszynie o współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym i delegowaniu przedstawiciela do prac w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Aktualny skład Zespołu:

1. **Bala Joanna** – psycholog Przedszkola Integracyjnego nr 2 w Cieszynie, psycholog Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Cieszynie.
2. **Barwińska Halina** – starszy specjalista pracy socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie.
3. **Bosowska Magdalena** – kierownik Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w Cieszynie.
4. **Dziedziak – Skark Anna** – psycholog Gimnazjum nr 2 w Cieszynie.
5. **Palica Łukasz** – dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie.
6. **Pocha Tomasz** – Zespół ds. Nietletnich Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie.

7. **Florczykiewicz Anna** – sekretarz Oddziału Powiatowego w Cieszynie Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.
8. **Gorzelný Agnieszka** – pracownik socjalny Szpitala Śląskiego w Cieszynie.
9. **Herzyk – Krzyżowska Beata** – zastępcza Prokuratora Rejonowego w Cieszynie.
10. **Kiedroń – Falat Elżbieta** – kierownik Centrum Profilaktyki, Edukacji i Terapii „Kontakt” Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie.
11. **Koziel Paweł** – pedagog Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie.
12. **Krasucka Alicja** – kurator Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej dla Dorosłych przy Sądzie Rejonowym w Cieszynie.
13. **Łabaj Danuta** – dyrektor Gimnazjum nr 3 w Cieszynie.
14. **Marchewka Anna** – kurator Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej dla Nieletnich przy Sądzie Rejonowym w Cieszynie.
15. **Pławecki Ryszard** – przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cieszynie.
16. **Raszka Dorota** – starszy specjalista pracy socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie.
17. **Sikora Janusz** – zastępcza Komendanta Straży Miejskiej w Cieszynie.
18. **Stas Krzysztof** – dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie.
19. **Stuchlik Małgorzata** – pedagog Szkoły Podstawowej nr 3 w Cieszynie.
20. **Wąsik Anna** – psycholog Niepublicznego Przedszkola Twórczego „ToTu” w Cieszynie.
21. **Witek Sylwia** – psycholog, specjalista pracy socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie.
22. **Żwak Izabela** – pedagog Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Cieszynie.

2. W 2016 roku członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego była Pani Katarzyna Zych, która do 31.12.2016 r. pełniła funkcję kierownika Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w Cieszynie, natomiast od 01.01.2017 r. nastąpiła zmiana na tym stanowisku. Funkcję kierownika placówki obecnie pełni Pani Magdalena Bosowska. W związku z tym w dniu 15.03.2017 r. Burmistrz Miasta Cieszyna odwołał ze składu Zespołu Panią Katarzynę Zych i powołał Panią Magdalenę Bosowską.

Aktualny skład Prezydium:

1. Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Cieszynie

Pani Sylwia Witek (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie);

2. Zastępca Przewodniczącego

Pan Łukasz Palica (Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie);

3. Sekretarz Zespołu

Pani Dorota Raszka (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie);

4. Członek Prezydium (członkostwo wspomagające)

Pani Danuta Łabaj (Towarzystwo Przyjaciół Dzieci o/Cieszyn, Gimnazjum nr 3 w Cieszynie);

3. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie obsługę administracyjno-organizacyjną prac Zespołu realizowali pracownicy Zespołu ds. przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie. Koordynację działań programowych powierzono również pracownikom Zespołu ds. przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

II. Działania organizacyjne Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Cieszynie

1. Zespół realizował swoje podstawowe zadania poprzez pracę dwóch stałych grup roboczych:

- **Zespół Interwencyjny** – prowadzenie i koordynacja Procedury „Niebieskie Karty”.

Zespół Interwencyjny zajmował się bieżącą obsługą przypadków, w procedurze „Niebieskie Karty”, podejmowaniem działań interwencyjnych w środowisku zagrożonym, opracowaniem zasad postępowania i pracy z rodzinami doświadczającymi przemocy. Prowadzeniem stosownej dokumentacji indywidualnych przypadków zgodnej z Procedurą „Niebieskie Karty”.

- **Zespół Diagnostyczno – Programowy** - zajmował się: analizą realizowanych programów i działań w gminie, diagnozą potrzeb i oczekiwań, wnioskowaniem i proponowaniem kierunków programowych.

2. Zespół realizował i dopracowywał system kontaktowania się i przepływu informacji między członkami Zespołu, ze szczególnym uwzględnieniem nowo powołanych członków.

3. Zespół na bieżąco zaznajamiał się ze zmianami prawnymi i zadaniami w zakresie pracy Zespołu i grup roboczych oraz zadaniami i obowiązkami członków Zespołu.
4. Zespół opracował i przeanalizował wszystkie sytuacje przemocy jakie zostały zgłoszone do Zespołu, opracował plany pomagania w procedurze „Niebieskie Karty” oraz ustalał zasady przepływu informacji, przechowywania dokumentów ze szczególnym zwróceniem uwagi na fakt, że są to dane poufne, wrażliwe i wymagające zabezpieczenia.
5. Członkowie Zespołu na bieżąco szkolili się i poszerzali swoją wiedzę tematyczną w zakresie merytorycznym i programowym z tematyki przemocy, pomocy osobom w kryzysie oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” na szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych Zespołu:

a) Szkolenia wewnętrzne, w których brali udział członkowie Zespołu (organizowane w Cieszynie, prowadzone przez specjalistów zewnętrznych, o charakterze interdyscyplinarnym):

Lp.	Temat szkolenia	Organizator	Ilość godz.	Ilość osób
1.	Szkolenie: „Bezpieczeństwo i ochrona ofiar przemocy domowej, a oddziaływania wobec sprawców”	MOPS/Zespół Interdyscyplinarny (Instytut Prewencji Przemocy Michał Trojnar)	6	20
2.	Szkolenie: „Profesjonalny kontakt z osobą doświadczającą przemocy i stosującą przemoc w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”	MOPS/Zespół Interdyscyplinarny (prowadząca Beata Klocek)	7	21
3.	Szkolenie: „Przemoc wobec dziecka – jak rozpoznawać ? jak pomagać ?”	MOPS/Zespół Interdyscyplinarny (prowadząca Liliana Krzywicka)	6	20
4.	Szkolenie: „Rozpoznawanie przemocy wobec dzieci i młodzieży z uwzględnieniem kontekstu rozwojowego”	MOPS/Zespół Interdyscyplinarny (prowadząca Liliana Krzywicka)	7	20
5.	Konferencja: „Przemoc seksualna wobec kobiet”	Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”, Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie	5	8
6.	Szkolenie: „Interdyscyplinarna współpraca na rzecz zmiany sprawcy przemocy w rodzinie w ramach programu korekcyjno –	Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie	5	2

	edukacyjnego”			
7.	Konferencja: „Płynąć z nurtem życia. Trauma – zagrożeniem czy szansą ?”	Sąd Rejonowy w Cieszynie	5	4

b) Szkolenia i konferencje zewnętrzne – wyjazdowe, w których brali udział członkowie Zespołu:

Lp.	Temat szkolenia	Organizator	Ilość godz.	Ilość osób
1.	Szkolenie: „Niemy koszmar – wykorzystywanie seksualne dzieci”	Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń w Wodzisławiu Śląskim	5	1
2.	Konferencja: „Nie bójmy się pomagać”	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Rodzinie „Można Inaczej” w Ustroniu	5	4
3.	Szkolenie: „Praca z ofiarą przemocy ze szczególnym uwzględnieniem syndromu sztokholmskiego, PTSD i cyklicznego charakteru przemocy w rodzinie z problemem uzależnienia”	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach, Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach	30	3
4.	Szkolenie: „Samookaleczenia i zachowania samobójcze – młodzieżowa moda czy wołanie o pomoc ?”	Instytut Badań w Oświacie, Kraków	8	1
5.	XX Konferencja przeciw przemocy w rodzinie.	Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	14	1

c) Superwizje – regularnie 6 członków Zespołu poddawało swoją pracę superwizji prowadzonej przez certyfikowanego superwizora zewnętrznego.

8. Członkowie Zespołu realizowali przyjętą zasadę postępowania i pracy z rodzinami doznającymi przemocy, zgodnie z rozporządzeniami procedury „Niebieskie Karty”, przyjmując zasadę analizy każdego przypadku z opracowaniem dla niego indywidualnych wytycznych w pracach stałej grupy roboczej, a w szczególnych przypadkach powoływania indywidualnych grup roboczych.

9. Członkowie Zespołu na bieżąco analizowali realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy. Opracowali wytyczne organizacyjne i programowe do sprawozdania za 2016 r.

10. Członkowie Zespołu przeanalizowali dane o zasobach i realizowanych programach w różnych placówkach i instytucjach na terenie miasta, analizując ich wystarczalność, w stosunku do potrzeb środowiska i skuteczność działania.

11. Członkowie Zespołu gromadzili dane niezbędne do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Miasta Cieszyna na lata 2017 – 2020.

III. Dokumentacja pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzi dokumentację, którą stanowią: protokoły z posiedzeń, rejestr zgłoszonych przypadków w ramach procedury „Niebieskie Karty” A, rejestr oświadczeń o zobowiązaniu do poufności danych powziętych podczas pracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, listy obecności, dokumentacja zebrana przez grupy robocze „Niebieskie Karty” C, D, notatki oraz dokumenty programowe.

Dokumentacja prowadzona jest przez wydzielony Zespół, w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie. Dokumenty nie przechodzą przez administrację Ośrodka, trafiają bezpośrednio do pracowników obsługujących Zespół Interdyscyplinarny, którzy są jego członkami zobowiązanymi do zachowania tajemnicy. Dokumentacja przechowywana jest w oddzielnym pokoju w zamykanych szafach, zgodnie z przyjętymi zasadami regulaminowymi obowiązującymi w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

IV. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Cieszynie

1. W 2016 r. odbyło się 6 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Cieszynie (styczeń, marzec, maj, czerwiec, wrzesień, listopad).
2. Odbyło się:

- a) 11 spotkań Stałej Grupy Roboczej – Zespołu Interwencyjnego;
 - b) 12 spotkań konsultacyjnych, uzupełniających pracę Zespołu Interwencyjnego;
 - c) 1 spotkanie Stałej Grupy Roboczej – Zespołu Programowo – Diagnostycznego;
 - d) 9 spotkań Prezydium;
3. Zespół powołał 7 grup roboczych do indywidualnych przypadków (24 spotkania).
 4. Członkowie Zespołu byli współorganizatorami i prowadzącymi formy edukacyjne dla pracowników instytucji, z których są delegowani w drodze porozumienia. W treści merytorycznej spotkania dotyczyły przekazania aktualnych informacji na temat zadań i obowiązków oraz form pracy i etyki własnej służby oraz poszerzenia wiadomości na temat zadań i form pracy innych służb współpracujących w ramach Zespołu.
 5. Zespół zgromadził i aktualizował adresy wszystkich placówek, instytucji i organizacji działających w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Cieszynie oraz podejmował działania upowszechniające je w środowisku. Bazę teleadresową aktualizowano na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, gdzie stworzono zakładki informujące o systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonującym na terenie miasta Cieszyna.
 6. Członkowie Zespołu współpracowali przy realizacji projektu badawczego, który był realizowany we współpracy z Uniwersytetem Śląskim w Cieszynie – „Monitorowanie problematyki skali uzależnień i przemocy w środowisku lokalnym – przeprowadzenie diagnozy”. Projekt został zakończony opracowaniem raportu końcowego z wynikami badań, które zostały przedstawione na konferencji na Uniwersytecie Śląskim w lutym 2016 r.
 7. Zespół przeanalizował i opracował wytyczne do pracy dla 80 przypadków, koordynując pracę służb pomagających, zachowując wytyczne i założenia ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i rozporządzenia Rady Ministrów o realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Pomocą objęto:

242 osoby, w tym 43 dzieci.

Na 80 „ Niebieskich Kart” (według „NK” A) w:

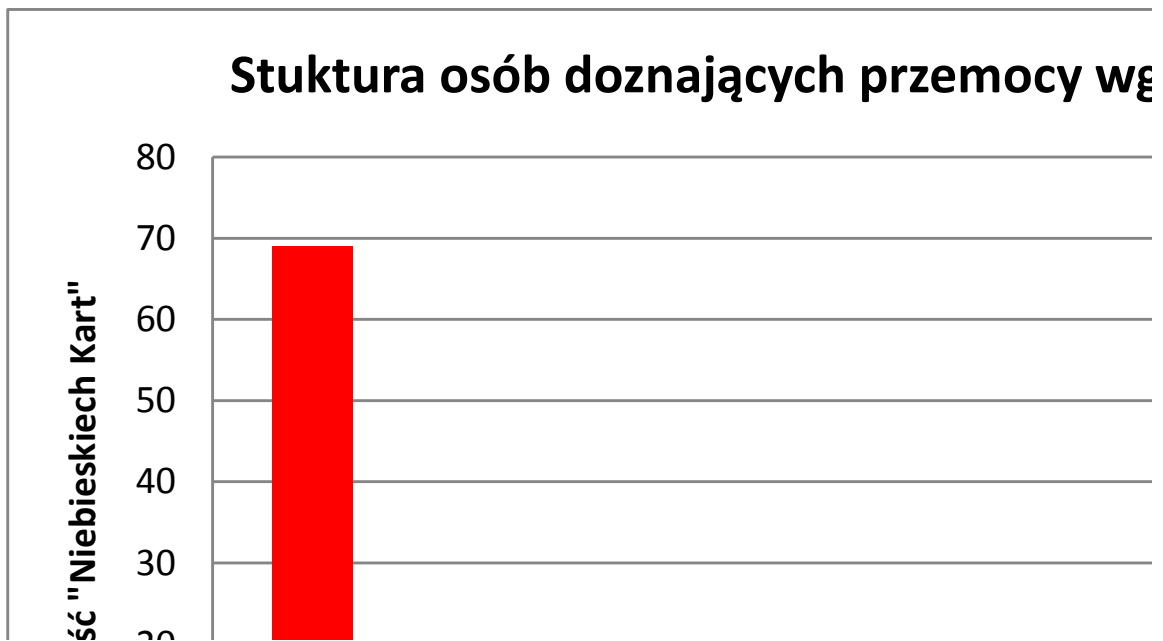
- 80 przypadkach występowała przemoc psychiczna;
- 4 przypadkach występowała tylko przemoc psychiczna;
- 67 przypadkach występowała przemoc fizyczna i psychiczna;
- 15 przypadkach występowała przemoc ekonomiczna;

- 4 przypadkach było podejrzenie przemocy seksualnej, współistniejącej (3 – podejrzenie przemocy seksualnej w relacjach partnerskich, 2 – podejrzenie przemocy w relacji z dzieckiem);

Na 80 „Niebieskich Kart” (według „NK” A) w:

- 55 przypadkach osobami krzywdzonymi były kobiety w relacjach partnerskich (w tym 29 kobiet było w związkach małżeńskich, a 26 w konkubinatach);
- 35 przypadkach członkami rodzin były dzieci (razem 43, w tym 9 dzieci było bezpośrednimi ofiarami przemocy fizycznej i psychicznej, a 34 dzieci było świadkami i ofiarami pośrednimi);

Ilość przypadków	Relacje rodzinne	
	Osoba doznająca przemocy	Osoba stosująca przemoc
2	mężczyzna	dorosły syn
1	mężczyzna	ojczym
1	mężczyzna	żona
6	kobieta	dorosły syn
3	kobieta	ojciec
3	kobieta	dorośla córka
1	kobieta	wnuczka
1	kobieta	kuzyn

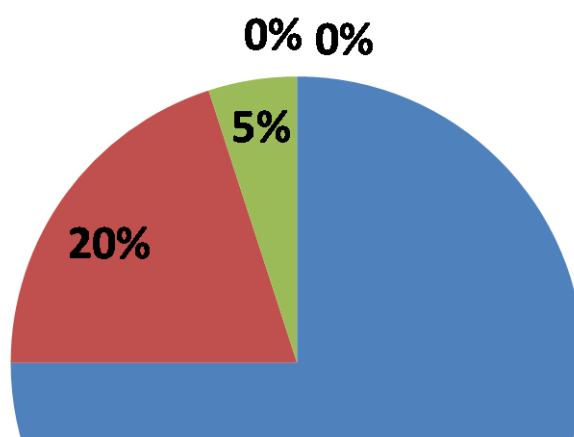
Na 80 „ Niebieskich Kart” (według „NK” A) w:

- 42 przypadkach – problem z używaniem alkoholu, przypadki były konsultowane z GKRPA;
- 25 rodzinach – problem niepełnosprawności członków rodziny;
- 22 przypadkach – rodziny objęte były dozorem/nadzorem kuratorskim;
- 39 przypadkach – zamknięto procedurę (wszczętą w 2016 r.);
- 12 przypadkach – powiadamiany był Sąd Rejonowy;
- 14 przypadkach – powiadamiana była Prokuratura Rejonowa;
- 4 przypadkach – rodziny zostały objęte wsparciem asystenta rodziny;
- 2 przypadkach – osoby doznające przemocy zostały objęte pomocą prawną w zakresie pełnej reprezentacji przed sądami;
- 14 przypadkach – udzielono schronienia w całodobowej placówce – Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie (w tym 5 kobiet i 9 dzieci).

Na 80 „ Niebieskich Kart” instytucjami zgłaszającymi sprawę były:

- 16 Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 60 Komenda Powiatowa Policji;
- 4 Placówki Oświatowe.

Stosowanie procedury "Niebieskie Karty" przez uprawnione podmioty w 2016 r.

W 2016 r. nie odbył się program dla sprawców przemocy w rodzinie realizowany w/g Modelu Duluth (zadanie powiatu z zakresu administracji rządowej), z uwagi na niezebraanie się minimalnej liczby osób wymaganej do uruchomienia spotkań grupowych. Minimalna liczba osób niezbędna do uruchomienia spotkań grupowych wynosi 10 osób.

W ramach Procedury „Niebieskie Karty” (w 80 przypadkach) Zespół realizował zadania:

- a) Wszczywał postępowania w procedurze (gdy wpłynęła „Niebieska Karta” A do przewodniczącego). Do 3 dni od daty otrzymania informacji członkowie Zespołu, byli zaznajamiani z aktami sprawy i przygotowywali działania w ramach swoich zadań i kompetencji służb, których są przedstawicielami.
- b) Przypadek każdej rodziny był omawiany i analizowany na spotkaniu Zespołu i Grup Roboczych, gdzie opracowywano wytyczne do dalszych prac z rodziną, określając zadania dla poszczególnych służb zgodnie z możliwościami i kompetencjami. Każdy przypadek ma swoją dokumentację, gromadzoną w odrębnej teczce, przechowywanej w dokumentacji Zespołu (zgodnie z przepisami kancelaryjnymi obowiązującymi w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej).
- c) Kontaktowano się i zapraszano na rozmowę osoby, co do których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy. W trakcie spotkań omawiano aktualną sytuację i potrzeby tych

osób - „Niebieska Karta” C. Przedstawiano tym osobom możliwości uzyskania pomocy - „Niebieska Karta” B, opracowano plan pomocy i poprawy sytuacji w rodzinie. Każdej osobie, co do której istniało podejrzenie, że jest ofiarą przemocy zaproponowano pomoc psychologiczną, prawną, socjalną w zakresie zależnym od potrzeb i chęci tych osób. Rozmowy miały również charakter terapeutyczny i wspierający.

d) Każdej rodzinie złożono wizytę interwencyjną i pouczono osoby stosujące przemoc o przestępczym charakterze ich postępowania, wzywając do zmiany krzywdzących zachowań. Równocześnie rodzinie wskazano możliwości szukania pomocy.

e) Wzywano osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są sprawcami przemocy w rodzinie na rozmowę - „Niebieska Karta” D, celem omówienia sytuacji i dalszych planów pomocy ze wskazaniem udziału w programach korekcyjnych, terapeutycznych (głównie terapii uzależnień i pomocy psychologicznej).

f) Prowadzono bieżące konsultacje, podejmowano wspólne działania celem sprawniejszego pomagania i monitorowania prowadzonych działań, potrzebnych do ewaluacji założonych planów pomocy.

8. Zespół kontynuował zadania wynikające z działań podejmowanych w rodzinach, w ramach procedury „Niebieskie Karty”, które wpłynęły do Zespołu we wcześniejszych latach (2011 – 2015).

W 2016 roku ogólna liczba postępowań z użyciem procedury „Niebieskie Karty” wynosiła 141 czynne przypadki, obejmujące lata 2011 – 2015. W 2016 roku zamknięto 110 „Niebieskich Kart” z lat 2011 – 2016, z czego 39 „Niebieskich Kart”, które zostały wszczęte w 2016 roku.